

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU - TİSK AŞI İLE
ÖNLENEBİLİR HASTALIKLAR DAİRE BAŞKANLIĞI
22.04.2016 16:15 - 21001706 - 131.10.01 - E.653

SAYI : 21001706/
KONU : tOPA'dan bOPA'ya geçiş
Saha çalışması

.../.../2016

..... VALİLİĞİNE
(Halk Sağlığı Müdürlüğü)

- İlgi: a)08 Nisan 2016 tarihli ve 21001706-131.99-E.579/21995961 sayılı yazımız.
b)21 Nisan 2016 tarihli ve 21001706-131.10.01-E-635/22514897 sayılı yazımız.

Bilindiği üzere, Polio Eradikasyon Programı 1989 yılında, 150 ülkenin taahhütü sonucu 41.Dünya Sağlık Asamblesinde alınan karar ile başlatılmıştır. Ülkemizde iştirak ettiği, 18-25 Mayıs 2015 tarihlerinde yapılan 68.Dünya Sağlık Asamblesi'nde dünyada oral polio aşısı (OPA) kullanan 156 ülke ve bölgenin Nisan 2016'da 2 haftalık bir süreçte eş zamanlı olarak üç bileşenli OPA (tOPA) kullanımından iki bileşenli OPA (bOPA) kullanımına geçmesine karar verilmiştir. Geçiş sürecinin anahtar bileşeni kesin olarak sahada tOPA olmadığından emin olmaktadır.

Ülkemizde daha önce dağıtımı yapılan tOPA aşısının son kullanım tarihi 31 Mart 2016'dır. Karekod kullanımıyla birlikte, Aşı Takip Sistemi (ATS) tarafından verilen uyarılarla eski aşının kullanımı durdurulmuştur. 31 Mart 2016 tarihinde ana depomuzdan iki bileşenli (bOPA) dağıtımına başlanmış ve 7 Nisan 2016 günü bOPA kullanımına geçiş tarihi olarak ilan edilmiştir.

Yukarıda belirtilen sürecin, doğru işlemesi ve bu konudaki çalışmaların düzenli olarak yapıldığını ortaya koyabilmek için, DSÖ tarafından bir saha rehberi hazırlanmıştır. "Saha Rehber"i, ilgi b'de kayıtlı yazımız ile tarafınıza gönderilmiştir. Ek-1'de yer alan Form'ların ve ek-2'de yer alan Form kullanma talimatlarının gözden geçirilip, saha rehberinin de çok dikkatli okunarak, bahsi geçen çalışmanın 25-29 Nisan tarihleri arasında yapılması ve bu doğrultuda çalışma ile ilgili formların doldurularak, en geç 2 Mayıs 2016 tarihine kadar, Kurumumuz Aşı ile Önlenebilir Hastalıklar Daire Başkanlığına gönderilmesi gerekmektedir. Çalışmada, objektifliği sağlayabilmek için, tercihan il düzeyinde soğuk zincirden sorumlu personelin kullanılmaması uygun olacaktır.

Sürecin sağlıklı yürütüldüğünü gözlemlmek amacıyla, Ulusal düzeyde "Geçiş Yönetimi ve tOPA İmha Komitesi" ile "Ulusal Geçiş Doğrulama Komite"si kurulmuştur. Geçişini doğrulayacak tek gösterge; **soğuk zincirde "0" tOPA bulunması veya soğuk zincir dışında her seviyede (DSÖ Saha Rehberine göre) alınan tedbirler yerine getirilmiş ve torbalar içerisinde etiketlenmemiş** (Örneğin, "Kullanmayınız/İmha şeklinde üzerleri yazılı olacak, vb..) tOPA bulunmamasıdır. Tüm kurumlarımızda bOPA ve 5'li karma aşı (içeriğinde IPA olduğundan dolayı) bulunmalıdır.

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Geçişin Doğrulanması için, kurumumuzca belirlenecek bir tarih aralığında, örnekleme seçilecek iller düzeyinde yapılacak gözlem çalışmaları sonucu, oluşturulacak “Geçiş Doğrulama Raporu” DSÖ’ne iletilecektir.

Sürecin hızlı, hatasız ve eksiksiz olarak yürütülmesi hususunda;
Gereğini rica ederim.

Doç. Dr. Fazilet DUYGU
Bakan a.
Kurum Başkan Yardımcısı

Ekler:

- 1)Saha Çalışması Formları (3 Sayfa)
- 2)Form Uygulama Talimatları (3 sayfa)

Dağıtım:

-81 İl Valiliğine

Form 1: Bağımsız İzlem Veri Toplama Örnek Formu

İzlem Tarihi: _____ İzlemcinin adı soyadı: _____

Soğuk Zincir Seviyesi: Primer: _____ Bölgesel/İl düzeyi: _____ En alt dağıtım seviyesi (İlçe Seviyesi): _____

Uygulama yerinin bulunduğu düzey (il/ilçe ASM): _____

	Deponun yeri veya Adı	tOPA Soğuk zincirde (Var = 1 Yok = 0)	tOPA Soğuk zincir dışında "lütfen kullanm ayınız" etiketli (Var = 1 Yok = 0)	bOPA Soğuk zincirde (Var = 1 Yok = 0)	5'li karma aşı Soğuk zincirde (Var = 1 Yok = 0)	# İzlem sırasında flakonlar imha edilmiş veya imha edilmek için bekliyor	İmha yöntemi (Birden fazla kod kullanılabilir) *	Alınan Gerekli Tedbirler** (Birden fazla kod kullanılabilir)	Durum (süreç devam ediyor / tamamlanmış)	Eğer süreç devam ediyorsa, son tarih
	A	B	C	D	E	F	H	I	J	K
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
	İzlemlenen TOPLAM DEPO SAYISI #									

*İmha yöntemi kodları: (1): Otoklav (2): Kaynatma (3): Fırında yakma (4): Flakonların açılıp dökülmesi (5): Gömme (6): Açıkta yakma (7): Diğer (Bakanlığa gönderildi ise)

**Alınan tedbirler için önlem kodları: (1): tOPA soğuk zincirden çıkarılmış, çekilmiş (2): Tekrar eğitim gündemde (3): Daha yüksek seviyedeki kişilerin bilgisi dahilinde (4): Diğer (lütfen belirtin)

Form 2: Örnek İl düzeyi geçiş doğrulama birleşik veri toplama formu

Bölüm 1 – Aşı Depoları

Tablo 1: BAĞIMSIZ İZLEM en alt seviyedeki aşı depolarında (uygulama yerleri/noktaları haricinde) veri toplama formu

Göstergeler→	Toplam # Depo sayısı	İzlem için ziyaret edilen Aşı depoları sayısı		Soğuk zincirde bulunan tOPA sayısı		Soğuk zincirden çıkarılmış "Lütfen Kullanmayınız" etiketli tOPA sayısı		bOPA'nın mevcut olduğu depo sayısı		5'li karma aşı (IPA)'nın mevcut olduğu depo sayısı		tOPA'nın imhası	
		# depolar	%	# depolar da	%*	# depolar da	%	# depolar da	%*	# depolar da	%*	# RAPOR tarihinden önce imha için tOPA'nın soğuk zincirden çıkarıldığı depo sayısı	İmha yöntemi (Birden fazla kod kullanılabilir)**
Uygulama Seviyesi ↓													
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Primer (İl Merkez soğuk depo)													
Sekonder (İçe düzeyi veya en alt dağıtım seviyesi soğuk depolar)													

*izlenen soğuk hava depolarının yüzdesini ifade eder

**İmha yöntemi kodları: (1): Otoklav (2): Kaynatma (3): Fırında yakma (4): Flakonların açılıp dökülmesi (5): Gömme (6): Açıkta yakma (7): Diğer (Bakanlığa gönderildi ise)

Tablo 2: Alınan önlemler (En alt dağıtım seviyesine kadar, uygulama noktaları haricinde) Eğer tOPA soğuk zincirde veya dışında bulunursa veya etiketlenmemiş şekilde dışında bulunursa

Soğuk hava deposu düzeyi	Soğuk Hava deposunun konumu	Uygulanan önlem tedbirleri*** (Birden fazla kod kullanılabilir)	Durum (devam ediyor veya tamamlanmış)	Eğer süreç devam ediyorsa, son tarih
1	2	3	4	5
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

***Alınan tedbirler için önlem kodları: (1): tOPA soğuk zincirden çıkarılmış, çekilmiş (2): Tekrar eğitim gündemde (3): Daha üst seviyedeki yöneticilerin bilgisi dahilinde (4): Diğer (Lütfen belirtin)

Bölüm 2 – Hizmet Dağıtım Noktaları (örneğin, sabit aşılama hizmeti veren yerler, sağlık merkezleri, TSM'ler, ASM'ler):

Tablo 3: Bölge bölge hizmet dağıtım noktaları için "Bağımsız İZLEM" verilerinin biraraya toplanması (veya ilçe, en alt uygulama noktaları düzeyi)

Göstergeler →	Toplam sayı #	İzlem için ziyaret edilen Aşı hizmeti sunulan yerlerin sayısı		Aşı hizmeti sunulan noktalarda Soğuk zincirde bulunan tOPA sayısı		Soğuk zincirden çıkarılmış (dışında) "Lütfen Kullanmayınız" etiketli tOPA sayısı		bOPA mevcut Aşı hizmeti sunulan yerlerin sayısı		5'li karma aşı (IPA)'nın mevcut olduğu aşı hizmeti veren yerlerin sayısı		tOPA'nın imhası	
		# Yerlerin sayısı	%	# yer sayısı	%*	# yer sayısı	%	# yerleri n sayısı	%*	# yer sayısı	%*	# raporlama tarihinden önce imha için soğuk zincirden çıkarılmış flakon sayısı	# Rapor tarihinden önce aşı dağıtım noktalarında imha edilmiş flakonların sayısı
Bölgeler ↓													
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
İl merkez düzeyi													
TSM'ler													
ASM'ler													

*izlenen hizmet verilen yerlerin oranını ifade eder

Tablo 4: Eğer ilçelerde tOPA için süpürme tarzı tarama gerekirse, alınan tedbirler listesi:

İlçe	Süpürülen uygulama yerlerinin sayısı	Uygulanan alınması gerekli bulunan tedbirler	Durum (devam ediyor veya tamamlanmış)	Eğer süreç devam ediyorsa, son tarih
K		C	D	E
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				

**Alınan tedbirler için alınmış önlem kodları: (1): tOPA soğuk zincirden çıkarılmış, çekilmiş (2): Soğuk zincirde tOPA bulunan veya imha için etiketlenmemiş yerlerde tekrar eğitim gündemde (3): Daha yüksek seviyedeki kişilerin bilgisi dahilinde (4): Diğer (lütfen belirtin)

FORM KULLANMA TALİMATLARI

Form – 1: Veri Toplama Formu

A Sütunu: Tüm Soğuk hava depolarının sırayla yerleri yazılacak

B Sütunu: Soğuk zincirde **tOPA bulunursa** “1” bulunmazsa “0” olarak kodlanacak

C Sütunu: Soğuk zincir dışında **tOPA bulunursa** “1” bulunmazsa “0” olarak kodlanacak

D Sütunu: Soğuk zincirde **bOPA bulunursa** “1” bulunmazsa “0” olarak kodlanacak

E Sütunu: Soğuk zincirde **IPA (5’li karma) bulunursa** “1” bulunmazsa “0” olarak kodlanacak

F Sütunu: İzlem yapıldığı gün Soğuk Zincir dışında flakonlar “İmha edilmiş veya bekliyor”sa, “Evet / Hayır” olarak belirtilecek

H Sütunu: İmha yöntemi * ‘da kayıtlı kodlara göre belirtilecek Şayet “Bakanlığa gönderildi ise “7 Diğer” kodlanacak

I Sütunu: Alınan tedbirler (soğuk zincir durumu ile ilgili) **’da kayıtlı kodlara göre belirtilecek

J Sütunu: Aşının durumu Soğuk zincirden **tOPA** çıkarılmış ise “Tamamlanmış”, henüz soğuk zincirde ise “Süreç devam ediyor” olarak belirtilecek

K Sütunu: Şayet “Süreç devam ediyorsa”, ziyaret edilen depo sorumlusu tarafından beyan edilen sürecin sonlanacağı “Tarih” yazılacak.

Form – 2: Geçiş Doğrulama Birleşik Veri Toplama Formu

Bölüm – 1: Aşı Depoları

Tablo – 1: Bağımsız İzlem veri toplama formu

Sütun A: Primer ve Sekonder ildeki soğuk hava depoları (aşı depoları), hepsinin yerleri sırayla alt alta yazılacak

Sütun B: İl merkez ve İlçe aşı depoları sayıları seviyelerine göre toplam sayıları yazılacak

Sütun C: İzlem için ziyaret edilen aşı depolarının sayısı yazılacak (hepsinin ziyaret edilmesi beklenmektedir)

Sütun D: Ziyaret edilen aşı depolarının yüzdesi $(C/B*100, \%100$ olması beklenmektedir)

Sütun E: Depolarda **Soğuk zincirde bulunan tOPA sayısı (Aşı dozu sayısı yazılacak)**

Sütun F: **İzlenen aşı depoları içerisinde**, Soğuk zincirde tOPA bulunduğu saptanan aşı depolarının yüzdesi % : $(E/B)*100$

Sütun G: Düzgün paketlenip plastik torbalara konmamış ve üzeri etiketlenmemiş soğuk zincir dışında tOPA bulunduğu saptanan aşı depolarının sayısı (örneğin; “Kullanmayınız/İmha” yazılı değil)

Sütun H: **İzlenen aşı depoları içerisinde**, soğuk zincir dışında üzeri etiketlenmemiş ve paketlenmemiş tOPA bulunduğu saptanan aşı depolarının % : $(G/B)*100$

I Sütunu: İzlemeye alınan aşı depoları içerisinde soğuk zincirde bOPA bulunanların sayısı

J Sütunu: **İzlenen aşı depoları içerisinde**, bOPA bulunan depoların yüzdesi: $(I/B)*100$

K Sütunu: İzlemeye alınan aşı depoları içerisinde soğuk zincirde 5’li karma (IPA) bulunanların sayısı

L Sütunu: **İzlenen aşı depoları içerisinde**, bOPA bulunan depoların yüzdesi: $(K/B)*100$

M Sütunu: Bildirim tarihi itibarıyla **izlemeye alınan seviyede** imha için bekleyen veya imha edilmiş tOPA flakonu sayısı. Bunun için en iyi tahmin, stok kayıtlarına göre çekilen tOPA’dan arta kalan miktardır. NOT: Sayım duplikasyonunu önlemek için, geçiş tarihinden sonra imha için daha alt seviyelerden bu seviyeye gönderilen tOPA flakonlarını dahil etmeyin.

N Sütunu: Belirtilen kodları kullanarak, bu seviyede imha edilen tOPA için tüm imha yöntemlerini listeleyin. Birden fazla kod seçilebilir. Başka da varsa, belirtiniz.

Tablo – 2: Alınan önlemler formu

Her seviyedeki aşı depolarında alınması gereken tedbirler için, soğuk zincir seviyesini, soğuk zincirin konumunu belirtin ve bildirilen kodları kullanarak alınması gereken tedbirlerin listesini çıkarın. Alınması gereken tedbirlerle ilgili durumu belirtin (devam ediyor veya tamamlandı şeklinde) ve eğer devam ediyorsa, sürecin tamamlanacağı tarihi belirtin.

Form -2 :

Bölüm -2: Hizmet Dağıtım Noktaları (örneğin, sabit aşılama hizmeti veren yerler, sağlık merkezleri, TSM'ler, ASM'ler):

Tablo – 3: Hizmet dağıtım noktaları için “Bağımsız İZLEM” verilerinin bir araya toplanması (veya ilçe, en alt uygulama noktaları düzeyi)

A Sütunu: İl ve ilçe düzeyinde kurum isimleri yazılacak (izlem örneğine seçilen, en az il toplamında %10 seçilecek)

B Sütunu: İl, ilçe ve diğer tüm aşı uygulama hizmeti veren kurumların sayısı (seviyelerine göre sırayla belirtilecek)

C Sütunu: Bağımsız olarak izlenen aşı uygulama hizmeti veren kurumların sayısı

D Sütunu: Bağımsız olarak izlenen aşı uygulama hizmeti veren kurumların yüzdesi: $(C/B)*100$

E Sütunu: Bağımsız olarak izlenen Aşı uygulama hizmeti veren kurumlardan soğuk zincirde tOPA bulunanların sayısı

F Sütunu: Bağımsız olarak izlenen, Aşı uygulama hizmeti veren kurumlardan soğuk zincirde tOPA bulunanların yüzdesi: $(E/B)*100$

G Sütunu: Bu kurumlarda, soğuk zincirden çıkarılmış Uygun şekilde etiketlenmemiş tOPA bulunanların sayısı

H Sütunu: Bağımsız olarak izlenen kurumlardan, soğuk zincirden çıkarılmış Uygun şekilde etiketlenmemiş tOPA bulunanların yüzdesi: $(G/B)*100$

I Sütunu: Soğuk zincirde bOPA bulunan kurumların sayısı

J Sütunu: Bağımsız olarak izlenen kurumlardan, Soğuk zincirde bOPA bulunanların yüzdesi: $(I/B)*100$

K Sütunu: Soğuk zincirde 5'li karma (IPA) bulunan kurumların sayısı

L Sütunu: Bağımsız olarak izlenen kurumlardan, Soğuk zincirde 5'li karma (IPA) bulunanların yüzdesi: $(K/B)*100$

M Sütunu: İmha için ilçe soğuk hava deposuna gönderilmiş veya gönderilmesi planlanmış, veya dışarıda bir atık imha yerine gönderilmiş tOPA flakonlarının sayısı. Bunun için en iyi tahmin yöntemi stok kayıtlarına göre arta kalan tOPA miktarıdır

N Sütunu: Bildirim tarihine kadar aşı uygulama hizmeti veren kurum tarafından imha edilen tOPA flakonlarının sayısı.

Tablo 4: Aşı uygulama hizmeti sunan seviyelerde alınması gereken tedbirler için, izlem rehberlerindeki talimatlara göre tOPA'nın her kurumda gezilerek toplanması (sweep =süpürme işlemi) gereken ilçeleri sıralayın. (Örneğin, ilçelerin %10 ve üzeri oranında seçilen aşı uygulanan kurumlarında ve sonrasında ek olarak örnekleme seçilen %5 oranındaki yerlerde) Her süpürme işlemi için, ilçeleri listeleyin, süpürülen aşı uygulama hizmeti veren kurumları sıralayın ve uygulanması kararlaştırılan gerekli tedbiri belirtin. Not: Form, Soğuk zincirde tOPA bulunan ilçe seviyesindeki her aşı uygulama hizmeti veren sağlık kurumunun adı yazılacak şekilde modifiye edilebilir.